

FONCIONS

Reproduccion dera tampa d'ua des edicions en catalan der Estatut deth 1932 (Colleccion Fornas).

Era foncion e es competències legislatiues deth Parlament

Ua des foncions mès classiques des parlaments ei era legislatiua, ei a díder, era d'aprovar leis. Es leis de Catalonha son promulgades, en nòm deth rei, peth president o presidenta dera Generalitat e publicades en Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (diari oficiu dera Generalitat de Catalonha) e en Boletín Oficial del Estado (bulletin oficiu der Estat).

Es leis de pressupòsti an ua foncion especifica, tant peth sòn caractèr annau com, sustot, pr'amor qu'actualizen cada an eth contracte de confiança deth Govèrn damb era sua majoria parlamentària e permeten ara oposicion de criticarlo e contraposar-i era sua prepausa.

Eth Parlament de Catalonha pòt legislar respècte as matèries qu'er Estatut d'autonomia, d'acòrd damb era Constitucion, establís coma exclusives dera Generalitat, e tanben respècte as matèries compartides, en relacion as quaus li correspon era potestat legislatiua, en marc des bases que fixe er Estat coma principis o minim comun normatiu.

Eth procediment legislatiu deth Parlament

Abituauments es leis nèishen d'ua prepausa que hè eth Govèrn, e alavetz eth tèxte iniciau se nomena projècte de lei. Tanben pòden nèisher d'ua prepausa que hè un grop parlamentari o un conjunt de membres deth Parlament; en aquest cas, eth tèxte iniciau se nomena proposicion de lei. Tanben arreceben aquest nòm es que deriven d'ua iniciatiua legislatiua populara, d'ua iniciatiua des conselhs comarcaus o d'ua iniciatiua des municipis. S'era Mèsa deth Parlament considèra qu'ua proposicion de lei pòt implicar un augment de credits o ua diminucion d'ingrèssi, cau sollicitar era conformitat prealabla deth Govèrn pr'amor que sigue admetuda a tramit. Era responsa deth Govèrn a d'èster motivada e s'a de hèr en tèrme de ueit dies dempús de que li a estat remanada era proposicion de lei.

Tant es projèctes de lei coma es proposicions de lei seguissen un camin similar. Dempús d'èster publicadi en Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya (bulletin oficiau deth Parlament de Catalonha) e d'èster remanadi ara comission competenta, es grops parlamentaris e es membres deth Parlament i pòden presentar esmenes ara totalitat, laguens d'un tèrme qu'usualament ei de dètz dies. A partir d'aquest moment seguissen era formalizacion seguenta:

Son objècte d'un debat de totalitat en Plen sus era avaloracion generau deth tèxte, era oportunitat, es principis e es critèris qu'informen era prepausa e, s'an estat presentades, sus es esmenes ara totalitat. Aquestes esmenes pòden èster d'arrefús o de retorn, quan arrefusen eth projècte o era proposicion de lei e vòlen tornar eth tèxte as prepausanti, o de tèxte alternatiu, que, se s'apròve, serà eth tèxte que contunharà era formalizacion subseguenta.

Un còp agut eth debat de totalitat, e cada viatge que ne resulte era formalizacion d'ua iniciatiua legislatiua, es grops parlamentaris pòden prepausar, en tèrme de cinc dies, era comparacion d'organizacions e de grops sociaus interessadi ena regulacion que se ne tracte. Correspon ara comission acordar e substanciar es comparacions.

Un còp finit eth tèrme entà sollicitar es comparacions des organizacions e des grops sociaus, o quan aquestes ja s'an hèt, es deputats e es grops parlamentaris an un tèrme de quinze dies entà presentar esmenes ara prepausa legislatiua.

Era comission nomena ua ponéncia, que pòt èster formada per un solet membre, per dièrsi o per un representant de cada grop parlamentari, e era ponéncia, ath sòn torn, nomena un relator o relatora. Eth prètzhet dera ponéncia ei elaborar un informe, eth quau avalore e ten en compde eth projècte originari e es esmenes presentades. Eth prètzhet deth relator o relatora ei coordinar es trabalhs dera ponéncia e estar-ne pòrtavotz quan era comission debate er informe.

Un còp debatut er informe, era comission premanís un rapòrt, que soent compòrte ua naua redaccion deth tèxte originari, ath quau se li incorporèn es esmenes qu'an agut eth supòrt dera majoria deth Parlament.

Aquest rapòrt, fin finau, se debat en Plen, en quau es grops e es membres deth Parlament pòden mantier nauaments es esmenes presentades que non an obtengut eth supòrt dera comission. Eth debat en Plen servís basicaments entà hèr era darrèra lectura dera lei e entà fixar publicaments es posicions des grops e des deputats. Plan que non ei abitua, pòt succedir qu'ua esmena obtengue fin finau eth supòrt deth Plen.

Ath delà deth procediment ordinari, eth Reglament deth Parlament establís procediments especiaus entà:

- Es leis de desenvolopament basic der Estatut, que s'an d'aprovar per majoria absoluta.
- Es leis de pressupòsti.
- Era reforma der Estatut, que s'a d'aprovar per majoria de dus tèrci.
- Era aprobacion de leis enes comissions en sedença legislatiua plea, que vò díder qu'eth plen dera comission substituís eth Plen deth Parlament, per delegacion d'aquest, ena decision finau.
- Era lectura unica, quan ua lei s'apròve en ua soleta votacion e non s'i pòden presentar esmenes, un procediment excepcionau que sonque s'aplique s'era natura dera iniciatiua ac aconselhe o era simplicitat dera formulacion ac permet.

Es funcions de creacion, contraròtle e impuls dera accion politica e de govèrn

Eth Parlament de Catalonha, en representacion deth pòble, velhe peth bon govèrn dera nacion. Açò compòrte eth poder de crear e hèr quèir eth Govèrn, e de criticar-ne, controlar-ne e orientar-ne era accion politica e administrativa.

En prumèr lòc, eth Parlament cree e mantèn eth Govèrn; elegís entre es sòns membres era persona qu'a d'exercir era Presidènciá dera Generalitat, e apròve e sosten eth programa de govèrn qu'aquera prepausa. Aquesta foncion de creacion ven dempús foncion de contraròtle, pr'amor qu'eth president o presidenta e eth Govèrn son politicaments responsables deuant deth Parlament e les cau demissionar s'era cramba les nègue era confidança. Eth toti dus casi eth Parlament esperone e impulse era accion politica e de govèrn en tot orientar e en tot estimular eth Govèrn o bèth departament e en tot manar-les accions.

EAquesta foncion d'esperonar e impulsar era accion politica e de govèrn se complís dera manèra seguenta:

Correspon ath Plen deth Parlament votar era investidura deth candidat o candidata tara Presidènciá dera Generalitat, eth quau ei prepausat peth president o presidenta deth Parlament dempús d'auer-se amassat damb es caps de totes es formacions presentes ena cramba entà saber damb quini supòrts compden damb vista ara investidura. En debat d'investidura, eth candidat o candidata presente eth sòn programa de govèrn.

Entà èster investit president o presidenta dera Generalitat se requerís eth vòt favorable dera majoria absoluta des membres dera cramba en prumèra votacion o dera majoria simpla en dusau votacion.

Es membres deth Parlament pòden presentar mocions de censura contra eth president o presidenta dera Generalitat e contra eth sòn Govèrn, entà refusar-ne era accion e prepausar un nau candidat o candidata tara Presidènciá dera Generalitat. Era mocion de censura a d'èster presentada, aumens, per ua detzau part des deputats, e ena votacion a d'arrecéber eth supòrt dera majoria absoluta. S'era mocion s'apròve, eth president o presidenta e eth sòn Govèrn cessen, e eth candidat o candidata prepausat resulta investit nau president o presidenta.

Era Presidènciá dera Generalitat, damb era deliberacion prealabla deth Govèrn, pòt presentar questions de confidança, damb es quaus pòt demanar explicitaments eth supòrt dera cramba en sòn programa, a ua declaracion de politica generau o a ua decision de transcendéncia excepcionau. S'ua question de confidança non a eth supòrt dera majoria simpla des membres deth Parlament, eth president o presidenta e eth Govèrn les cau demissionar e s'inícié eth procès entà ua naua investidura d'un candidat o candidata tara Presidènciá dera Generalitat.

Eth sistèma parlamentari se definís coma un sistèma d'equilibri e colaboracion entre eth poder legislatiu e er executiu. Eth sistèma de govèrn dera Generalitat ei un sistèma parlamentari en qué es poders deth Parlament son, en cèrta manèra, contrapesadi pes poders deth president o presidenta.

Investidura, mocion de censura e question de confidança son es estruments solemnes damb es qu'eth Parlament elegís, contròtle o hè cessar eth president o presidenta dera Generalitat e eth sòn Govèrn. Coma contrapartida, e damb determinades cautèles, eth president o presidenta dera Generalitat pòt dissòlver eth Parlament e convocar naues eleccions.

I a d'autres tecniques mès abituaus que permeten era interrelacion Presidència - Govèrn - Parlament. Es mès importantes son:

- Es debats generaus sus era accion politica e de govèrn, que se hèn, se mès non, un còp ar an, ar inici deth periòde de sessions de seteme. Enes debats generaus eth president o presidenta dera Generalitat o un membre deth Govèrn expòse era accion d'aguest. Dempús toti es grops parlamentaris i pòden intervier entà hèr critiques o observacions, o entà manifestar eth supòrt ath Govèrn. Eth debat normauments se barre damb era votacion de resolucions, en qué eth Parlament fixe directritz es entara accion de govèrn.

- Es interpellacions, que permeten eth debat d'ahèrs de politica generau deth Govèrn o de bèth departament. Eth deputat o deputada interpellant e eth membre deth Govèrn interpellat dispòsen cadun d'un torn de dètz minutes e d'ua replica de cinc minutes. Es interpellacions pòden concludir damb era presentacion d'ua mocion, mejançant era quau era cramba manifèste era sua posicion o fixe objectius e da instruccions ath Govèrn per çò qu'ei der ahèr debatut.

- Es questions, damb es qu'un membre deth Parlament demane ua informacion per çò qu'ei d'ahèrs d'orde mendre. Pòt sollicitar qu'es questions agen responsa escrita o responsa orau, era quau se pòt dar en ua comission o en Plen. En cada session ordinària, eth Plen resèrve ua ora entara substanciacion de questions ath president o presidenta dera Generalitat e as membres deth sòn Govèrn.

- Es sessions informatives des membres deth Govèrn as comissions, que les permeten, a iniciatiua pròpria o cridadi pes comissions, dar informacion sus es accions d'orde generau d'un departament.

Eth Parlament pòt discutir e aprovar resolucions, concernent ahèrs d'interès especiau e per miei des quaus era cramba manifèste ua opinion o ua voluntat, invite a hèr determinades accions o da supòrt a quauquarrés. Era formalizacion d'aguestes resolucions compòrte era possibilitat de presentar-i esmendes; dempús se hè un solet debat, damb es votacions correspondentes. Ua peculiaritat dera formalizacion ei que, se se debaten totes es esmendes que s'i presenten, sonque se meten a votacion es que vò acceptar qui presentèc era prepausa, que pòt optar per incorporar-i critèris e prepauses aliènes e arténher que sigue aprovada, e atau promòir ua accion politica o administrativa, o tanben pòt optar per mantier eth nuclèu dera sua posicion e que sigue refusada, pr'amor qu'atau er electorat coneisherà claraments es sues prepauses. Es resolucions, qu'obliguen politicaments eth Govèrn, se pòden adreçar ath Govèrn, ath pòble de Catalonha, ara opinion publica o ath madeish Parlament, mès non se'n pòt reclamar judicium eth compliment.

Es programes, es plans e es comunicacions deth Govèrn tanben permeten qu'eth Parlament age un debat e prene resolucions; en aguesti casi, totun, era iniciatiua correspon ath Govèrn.

Era foncion electiva

Eth Parlament a arreconeishudi amples poders electius. Elegís:

- Era Mèsa deth Parlament e es meses des comissions.
- Eth president o presidenta dera Generalitat.
- Es senadors que representen era Generalitat.

Elegís e nomete:

- Era persona qu'a d'exercir de sindic o sindica de grèuges.

Es leis de Catalonha li manen, ath delà, era eleccion dera totalitat o d'ua part des membres des institucions mès importantes dera Generalitat (Conselh de Garantides Estatutàries, Sindicatura de Compdes, Sindic de Grèuges) e d'auti organismes, principaments quan les cau reflectir eth pluralisme sociau e politic (Conselh d'Administracion dera Corporacion Catalana de Ràdio e Televisiion, Conselh der Audiovisuau de Catalonha, conselhs sociaus des universitats, eca.).

Presidència dera Generalitat

Legislatura	Investit eth dia	President
I	24.04.1980	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
II	30.05.1984	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
III	22.06.1988	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
IV	9.04.1992	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
V	16.12.1995	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
VI	16.11.1999	P. Auble. Sr. Jordi Pujol i Soley
VII	16.12.2003	P. Auble. Sr. Pasqual Maragall i Mira
VIII	24.11.2006	P. Auble. Sr. José Montilla Aguilera
IX	23.12.2010	P. Auble. Sr. Artur Mas i Gavarró
X	21.12.2012	P. Auble. Sr. Artur Mas i Gavarró
XI	10.01.2016	P. Auble. Sr. Carles Puigdemont i Casamajó

Era foncion integrativa e solidària deth Parlament de Catalonha

Eth Parlament exercís era part més importanta des sues competéncies en encastre de Catalonha, més participe tanben ena activitat des organs centraus der Estat.

Correspon ath Parlament era designacion des senadors qu'an de representar era Generalitat en Senat, qu'era Constitucion configure coma cramba de representacion des nacionalitats e es regions qu'intègren er Estat.

Eth Parlament de Catalonha a dret d'iniciativa legislativa deuant deth Congrès des Deputats: pòt presentar-i proposicions que donguen lòc ara neishença de leis. Er Estatut arreconeish, ath delà, en Parlament eth dret de sollicitar ath Govèrn der Estat era adopcion de projèctes de lei, era formalizacion que ne correspon as Corts Generaus. Ambdús procediments permeten ath Parlament de contribuïr ara creacion d'un sistèma legislatiu d'artenhuda més ampla qu'era estrictaments catalana.

Per çò qu'ei des competéncies que non son incluides en Estatut que, en principi, era Generalitat non pòt sus eres actuar, eth Parlament pòt sollicitar ar Estat que siguen transferides o delegades ara Generalitat. Encara més, er Estat gaudís de competéncies exclusives sus ua sèria de matèries que li son autrejades pera Constitucion; eth Parlament de Catalonha, més, pòt sollicitar as Corts Generaus qu'en aquestes matèries se li atribuisque era facultat de dictar leis que desvolòpen es leis marc der Estat.

Era Constitucion ei era norma legau més importanta der Estat e non pòt èster contradita per autes leis; entà garantir-ne era aplicacion e era interpretacion corrècta i a eth Tribunau Constitucionau, deuant deth quau se pòden impugnar es leis dictades pes Corts Generaus der Estat o pes assembleas legislatives des comunitats autonòmes.

S'eth Parlament considèra qu'ua lei der Estat aucupe er encastre d'autonomia de Catalonha, pòt sollicitar ath Tribunau Constitucionau qu'anulle era lei contrària ara Constitucion o ar Estatut en tot interpausar un recors d'inconstitucionalitat.

Er Estat des autonomies qu'era Constitucion a configurat distribuís es competéncies entre es institucions centraus der Estat e es des comunitats autonòmes. En cas que se prepausa un conflicte de competéncies entre eth Govèrn der Estat e era Generalitat o entre aquesta e ua institucion de govèrn d'ua auta comunitat autonòma, correspon ath Tribunau Constitucionau de trobar-i era solucion. Eth Parlament de Catalonha s'i pòt presentar entà manifestar es sues opinions o pòt manar ath Govèrn que i compareishe.